

Elżbieta Matyaszevska

– historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownikiem Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biografie polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świd-

niku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

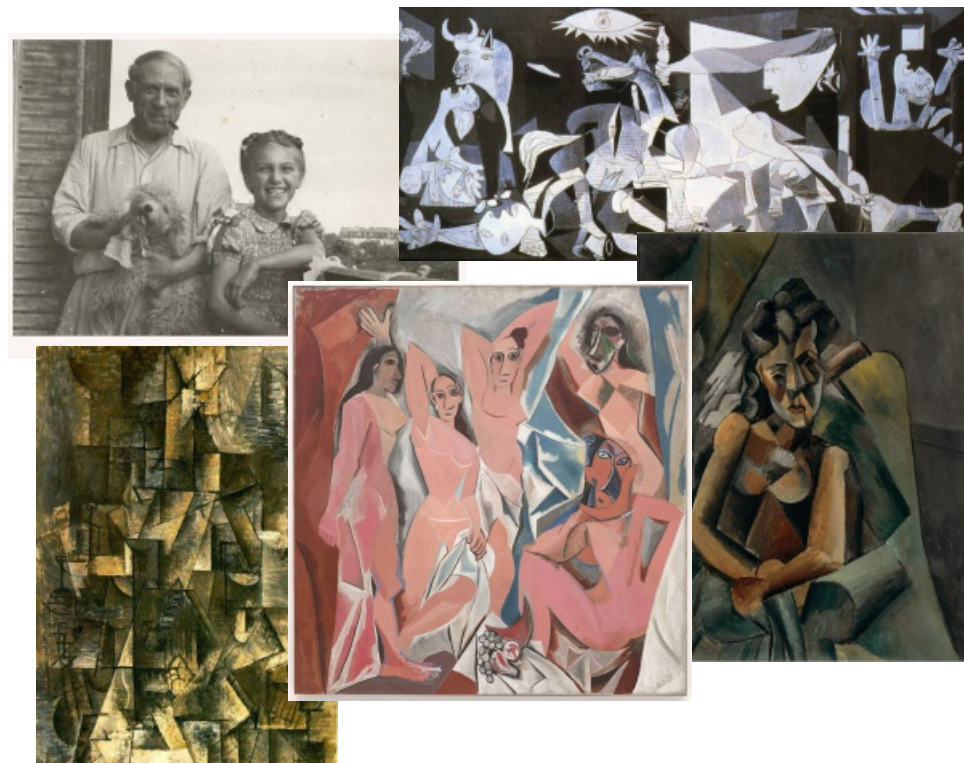
Jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorskich rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ Spotkanie z historykiem sztuki dr Elżbietą Matyaszevską *Mistrzowie i ich dzieła* **Pablo Picasso** *i jego obecność w sztuce awangardowej XX wieku*

Kontynuując opowieść o życiu i twórczości Pabla Picassa, jednego z najwybitniejszych twórców XX wieku, należy zatrzymać się na roku 1906, gdy 25-letni artysta namalował wizerunek amerykańskiej pisarki, a prywatnie jego przyjaciółki, Gertrudy Stein. W tym wydarzeniu nie byłoby niczego nadzwyczajnego, gdyby nie fakt, że „Portret Gertrudy Stein”, malowany podczas kilkudziesięciu seansów, zdecydowanie odbiegał od znanych ówczesnie schematów przedstawieniowych w tym zakresie. Hiszpański malarz ukazał portretowaną jako dość zwalistą, zgeometryzowaną bryłę o monochromatycznym kolorycie, z twarzą zastygłą na kształt maski, obojętną i jednocześnie pełną wyrazu. Główna bohaterka obrazu, choć nieco zaskoczona swym nowatorskim wizerunkiem, była z dzieła bardzo zadowolona. Sam artysta natomiast, tym surowym, czystym w swej formie portretem, powoli odkrywał światu całkowicie nowy nurt w sztuce, nazwany później kubizmem.

Jego założenia Picasso starał się wyrazić w kolejnym obrazie, w wielkim płótnie „Panny z Awinionu”, namalowanym w roku 1907. Dzieło to jednak niespecjalnie przypadło do gustu przyjaciołom Picassa, oglądającym je tuż po namalowaniu. Z niemiłym zaskoczeniem przyjęli dziwaczne rozbicie formy w kompozycji i krytykowali twórcę za tak cudaczne przedstawienie „lokatorów domu uciechy w Barcelonie”. Picasso jednak, absolutnie pewny swych poszukiwań i nie zwracając uwagi na słowną bądź milczącą krytykę, z coraz większą determinacją, ale też i finezją „rozbijał” na dziesiątki planów kolejne przedstawiane postaci i przedmioty, ukazując ich formy jednocześnie z wielu punktów widzenia.

W tej nowatorskiej drodze towarzyszył mu francuski przyjaciel „od pędzla” Georges Braque – podobnie jak Picasso, dostrzegł on ponadczasową wartość w próbach obalenia tradycyjnego pojmowania przestrzeni po to, by stworzyć przestrzeń zupełnie nową, według obu – bardziej praw-

dziwą. Obaj młodzi artyści z podobną pasją tworzyli więc swe odrębne obrazy, definiując malowane obiekty za pomocą rygorystycznej geometryzacji i surowej syntezy, odrzucając przy tym renesansową perspektywę oraz negując istnienie przestrzeni powietrznej w tworzonych kompozycjach. W ich kubistycznych obrazach, składających się ze spiętrzonych brył geometrycznych zespolonych w określone artystycznym zamysłem układy, dominowała jednorodna kolorystyka, nie było też jednego, określonego źródła światła. Dla Picassa, Braque’a oraz kilku innych admiratorów kubizmu ważniejszym od perspektywy i zagadnień kolorystycznych stało się badanie właściwości przestrzennych figur geometrycznych, wyrażanych w dwuwymiarowym, płaskim obrazie.

Po kubizmie, trwającym kilka lat, nastąpiła w twórczości Picassa kolejna zmiana, czyli czas malarstwa o cechach klasycznych – pełne zmysłowości portrety kobiece, scenki rodzajowe we wnętrzach, martwe natury o głębokiej kolorystyce. Jeszcze później pojawiły się surrealistyczne, przerażające „Minotauiry” porwijące i pożerające dziewczęta, krzyczące kobiety, wyzwalające się ze swej seksualności oraz pełne zmysłowości i słodczy akty kobiece, sprowadzone częstokroć do archetypicznych znaków płodności. Nie należy zapominać też o pełnej ekspresji „Guernice”, portrecie „Płaczącej kobiety”, niezliczonych „Pocałunkach”, „Aktach z gitarą” i zaskakujących w swej prostocie martwych naturach, konstruowanych z różnych materiałów. A obok malarstwa – o tekach graficznych, plakatach, licznych dziełach rzeźbiarskich oraz autorskiej ceramice. *Oeuvre* artystyczne Picassa było ogromne – sfotografowane kilka lat po jego śmierci liczyło około 50 000 dzieł, w tym 1885 obrazów, 1228 rzeźb, 2880 wyrobów ceramicznych, 18 095 sztychów, 6112 litografii, 7089 rysunków oraz dodatkowo 4659 rysunków i szkiców w 149 notesach.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
Mistrzowie i ich dzieła
Pablo Picasso
*i jego obecność w sztuce
awangardowej XX wieku*

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 10 stycznia 2019 r. o godz. 17.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny